

Skrivelse till Kollvision: Pausa övergången till elbussar i Skånetrafiken

Prisnivåerna på el är höga och kan stiga ännu mer. Det finns också risk att elen inte räcker vissa timmar i vinter. Därför bör inte risken för strömavbrott spås på genom en ökas elanvändning. I Skåne körs den upphandlade busstrafiken i stor utsträckning på biogas. Den övergång till elbussar som planerats i upphandlingar bör pausas eller avbrytas. Detta för att inte bidra till att företag tvingas slå igen eller hushåll blir av med el.

Svenska kommuner och regioner har investerat miljardbelopp i insamling av organiskt avfall, framställning av biogas, uppgradering till fordonsgas, pumpar och biogas. Det vore kapitalförstörelse av inte nyttja dessa investeringar. Det är framför allt i busstrafik som biogas används. När regeringen 2010 utsåg Skåne till pilotlän för klimatarbete togs en skånsk färdplan för biogas fram. Den bygger på samverkan mellan Region Skåne, länsstyrelsen, kommuner, energibolag, jordbruksföretag, fordonsindustri, drivmedelsföretag och forskare. I Skåne finns pga lantbruk och livsmedelsindustri en stor tillgång av råvaror till fordonsgas. Det finns också ett fungerande distributionsnät med gastankstationer och många företag inom biogasbranschen. Biogasanläggningen i Karpalund togs i drift i mitten på 90-talet och har satt Kristianstad på kartan över hållbara kommuner. 2015 antog regionala utvecklingsnämnden målet att Skåne ska vara Europas ledande biogasregion år 2030. Kristianstad, Helsingborg, andra skånska kommuner, Region Skåne och Skånetrafiken har varit föregångare i arbetet med biogas som alternativ till fossila drivmedel.

Inom ramen för REPowerEU lyfta åtgärder i syfte att säkerställa försörjningstryggheten samt minska beroendet av gas från Ryssland. Enligt EU-kommissionen bör EU öka sin biogasproduktion till 350 TWh år 2030. Den tidigare regeringen beslutade att avsätta 700 miljoner per år för biogasstöd 2023 och 2024. Den nuvarande regeringen har i sin budgetproposition föreslagit att biogasstödet ska vara kvar över tid. Under 2022 har flera produktionsenheter för biogas och biogastankställen beviljats anslag inom ramen för det statliga Klimatklivet. Två av dessa biogasanläggningar finns i Skåne och för att öka den skånska biogasproduktionen med ca 50 procent.

Elbilar och elbussar kräver batterier som innehåller sällsynta metaller. När världsmarknaden dammsugs på dessa metaller blir det problematiskt med ekologiska och etiska överväganden. Koboltbrytning och annan gruvbrytning planeras i Sverige, men kommer i konflikt med natur-, miljö- och jordbruksintressen. Idag återvinns bara ca 1 % av alla sällsynta jordartsmetaller. Om utvecklingen ska bli långsiktigt hållbar måste förnybara resurser i ett kretslopp ersätta uttag av ändliga råvaror. Att framställa biogas vid behandling av avloppsvatten och biologiskt avfall är ett gott exempel på en cirkulär resurshantering.

För att inte bidra till Putins krigskassa, utan i stället öka Skånes försörjningstrygghet bör biogasens potential nyttjas fullt ut. Hela kedjan av drivmedel, distribution, tankställen och fordon behövs för att ersätta fossila drivmedel. För att inte öka trycket på elnätet bör hittills gjorda investeringar i biogas fortsatt användas och

därför bör Skånetrafiken pausa övergång från el till biogas i regiontrafiken samt i stadstrafiken för de kommuner som önskar det.

Lund den 30 November

Karin Svensson Smith
2:e vice ordförande tekniska nämnden Lunds kommun